

Uitvoeringsagenda Cultuur in Doetinchem

2024

**VERBINDEN,
VERRIJKEN EN
VERSTERKEN**

met kunst en cultuur

Als we onze ogen gesloten houden
zintuigen laten verhongeren
onze stem monddood wordt gemaakt

Als we niet meer durven te kijken
geen nieuwe wegen bewandelen
onze verbeelding niet blijven prikkelen

Als we niet begrijpen dat cultuur
alles is wat mensen maakt
en wij die mensen zijn
dan wordt onze stad echt kleurloos

Want weet je dan niet
dat cultuur ons laat leven
doet verwonderen en verbazen
zoals op de eerste dag

Als we cultuur serieus nemen
bouwen we samen
met de mooiste bouwstenen
aan onze stad van morgen

@EstherRuesen

Wat gaan we doen in 2024?

Met als uitgangspunt de waarde van cultuur hebben we in de cultuurvisie negen doelstellingen en zeven ontwikkelpunten geformuleerd. Samen vormt dit het kader voor onze opgaven tot en met 2036. De concrete invulling van dit kader, de projecten die we gaan doen, de manier waarop we onze doelen bereiken, dat bepalen we samen met onze culturele partners. Zij zijn onze expert in de uitvoering. In 2024 maken we samen een meerjaren uitvoeringsagenda.

Op dit moment zijn er voldoende middelen voor een solide basis, maar niet voor onze ambities. Daarom sorteren we nu al voor op de meerjaren uitvoeringsagenda omdat het cultuurbudget in 2024, eenmalig, met €350.000 wordt verhoogd. De plannen die we daarmee kunnen realiseren staan in deze uitvoeringsagenda beschreven als 'korte termijn'. En omdat we graag groot denken bevat deze uitvoeringsagenda ook acties voor middellange en lange termijn. De middellange en lange termijn acties werken we in 2024 verder uit in de meerjaren uitvoeringsagenda.

Zoals gezegd, met korte termijn wordt hier het komende jaar bedoeld. Middellange termijn is de komende zeven jaar en lange termijn de komende dertien jaar, tot 2036. Soms start iets op korte termijn en loopt de ontwikkeling door in middellange of lange termijn omdat iets meer tijd nodig heeft om uitbreiding of structurele borging vraagt. In dat geval benoemen we de korte termijn en de investering die daar voor 2024 bij hoort.

gemeente [gD] Doetinchem

foto: Heike Engel

Acties

Korte termijn acties

ACTIEPUNT

Cultuurmakelaar inzetten voor de ondersteuning van amateurkunst

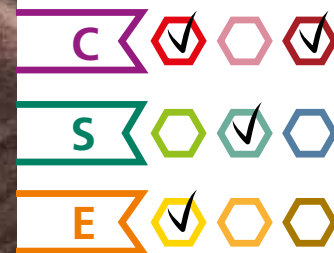
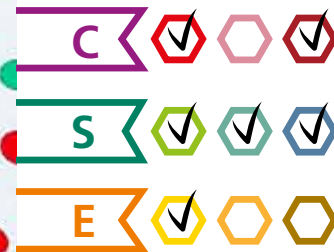
Cultuurmakelaars brengen kunstenaars, culturele organisaties en gemeenschappen samen. Ze leggen contacten en bouwen bruggen om samenwerkingen te stimuleren. In Doetinchem ontbreekt deze verbindende schakel waardoor het overzicht en de samenwerking ontbreekt. Is deze verbinding er wel, dan hoeft niet elke vereniging het wiel opnieuw uit te vinden, maar kan er gebruikt worden gemaakt van elkaars expertise. Ook levert de inzet van een cultuurmakelaar op dat vraag en aanbod elkaar vinden waardoor er in totaliteit middel (financiële) middelen nodig zijn.

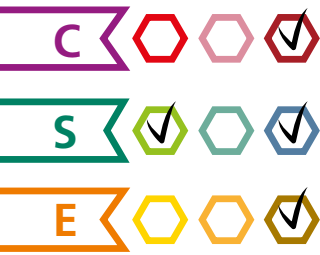
Verenigingen hebben het moeilijk. Niet alleen financieel, maar ook in organisatorische zin en met het vinden en behouden van vrijwilligers. Er wordt vanuit de provincie, maar ook vanuit het rijk ingezet op het behoud en de stimulering van amateurkunst. Echter vinden onze verenigingen de weg naar dit aanbod niet. Wij helpen ze daarbij. Daarnaast bieden we plekken waar ze kunst en cultuur kunnen beoefenen. Plekken waar men kennis kan maken met cultuur, die ontmoeting stimuleren, voor verbinding zorgen en op een laagdrempelige manier voor iedereen toegankelijk zijn. Dit kunnen nieuwe plekken zijn, maar ook bestaande locaties bieden mogelijkheden.

ACTIEPUNT

Inzetten van een talentmakelaar voor de ondersteuning van opkomend talent in de ontwikkeling naar (professioneel) maker

Achterhoekse artiesten kunnen aankloppen bij de talentmakelaar voor ondersteuning bij hun culturele carrière, in welk genre en in welke fase dan ook. De talentmakelaar helpt hen enerzijds aan toffe kansen (zoals speelplekken, workshops, netwerk, faciliteiten, fondsen, etc) en brengt anderzijds partijen die op zoek zijn juist in contact met interessante artiesten. Bijkomend doel van de talentmakelaar is het creëren van kansen in de buurt. Er zijn in onze gemeente namelijk genoeg jonge makers, maar sommigen van hen zien weinig groei en ontwikkelkansen. Als deze kansen er wel zijn wordt de noodzaak om weg te trekken uit Doetinchem kleiner waardoor we onze toekomstige makers behouden voor een cultureel aantrekkelijke stad.

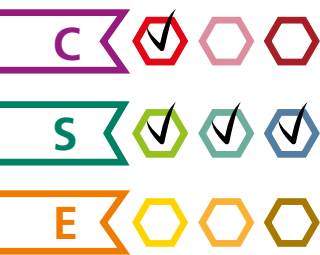

ACTIEPUNT

Cultuureducatie als doorlopende leerlijn richting VO en MBO

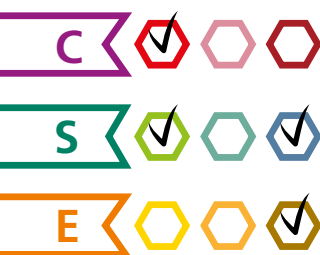
Ons aanbod van kunst en cultuur op basisscholen is zeer succesvol. Wat we echter merken is de lacune in de culturele educatie op het voortgezet onderwijs en het MBO. In Doetinchem neemt de vraag naar cultuuraanbod op het voortgezet onderwijs toe. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat jongeren die naar het MBO gaan in hun vooropleiding veel minder kunst en cultuureducatie hebben genoten dan jongeren op het HBO of WO. Dit heeft veel invloed op hun ontwikkeling. Het deelnemen aan of het beleven van kunst is een goede manier om een meer open, onderzoekende houding en creativiteit te ontwikkelen, evenals naar meer zelfvertrouwen en een groter probleemoplossend vermogen. Doordat talent en mogelijkheden van jongeren centraal staan, doen ze en positieve ervaring op en ontwikkelen ze een positiever zelfbeeld.

ACTIEPUNT

Doorontwikkelen van de bibliotheek naar een kennisinstituut voor taal, geletterdheid en participatie

De bibliotheek speelt een grote rol in zowel het cultureel-, als het sociaal/maatschappelijk kapitaal. Bibliotheken spelen een cruciale rol in de samenleving door toegang tot kennis te bevorderen, cultuur te bewaren, leesbevordering te ondersteunen en gemeenschappen te verrijken. Ze blijven een waardevolle bron voor mensen van alle leeftijden en achtergronden. Op dit moment zit alle expertise om dit te bereiken bij de medewerkers van de bibliotheek. En daar willen we verandering in brengen. Door meer te fungeren als kennisinstituut en de kennis actief over te dragen naar andere professionals zijn deze niet afhankelijk van de bibliotheek, maar halen ze de kennis in huis, om weer door te geven aan zij die het nodig hebben.

ACTIEPUNT

Samenwerking tussen cultuur en zorg en welzijn nog meer verstevigen

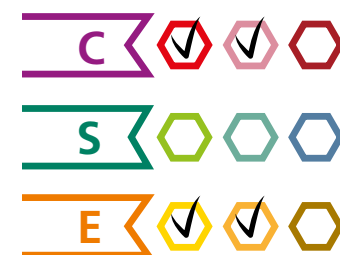
Steeds meer maatschappelijke organisaties geven aan gebruik te willen maken van ons culturele aanbod, als middel voor maatschappelijke thema's. Hoewel cultuur een middel is, is de artistieke waarde van het aanbod even zo belangrijk. De manier waarop kunstenaars een maatschappelijk vraagstuk benaderen is wezenlijk anders en vaak out of the box. Extra geld geeft ons de ruimte om te experimenteren met de inzet van kunst en cultuur. We doen dit al zeer succesvol met 'Lang Leve Kunst' een serie aan projecten voor ouderen. Nu willen we dit aanbod uitbreiden voor alle leeftijdsgroepen en specifiek voor jongeren. Bijvoorbeeld op de plekken waar sport, beweging en cultuur samensmelten. Waarbij creativiteit, het ontdekken van je talenten en vrijheid voorop staat.

ACTIEPUNT

Creatieve veld betrekken bij gebiedsontwikkeling

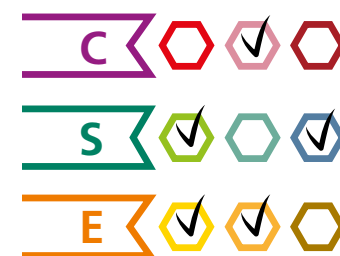
Bij de ambitie om te groeien naar 70.000 inwoners is het ook van belang dat er voldoende ruimte voor culturele voorzieningen wordt gereserveerd. Naast het op peil houden van onze culturele voorzieningen en het toegankelijker maken ervan is er, gezien de woonopgave, extra ruimte nodig voor culturele voorzieningen. Dit betekent ook dat bij fysieke ontwikkelingen zoals woningbouw en transformatie iemand uit het culturele veld betrokken moet worden om invulling te geven aan de gereserveerde ruimte. Het is zelfs, op termijn, denkbaar om de "1%-regeling" voor cultuur toe te passen. Dit is een term die wordt gebruikt om een beleid of praktijk aan te duiden waarbij een bepaald percentage van de bouw- of renovatiekosten van openbare gebouwen wordt gereserveerd voor culturele kunstprojecten of kunstintegratie in die gebouwen. Dit beleid is ontworpen om de integratie van kunst en cultuur in de openbare ruimte te bevorderen en de culturele diversiteit van een gemeenschap te ondersteunen. In de omgevingsvisie benoemen we zelfs specifiek dat we naar dit soort normen toe willen.

ACTIEPUNT

Investeren in exposities in de publieke ruimte

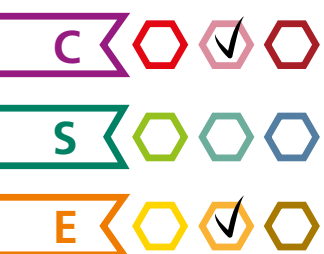
De gemeente Doetinchem heeft een rijke kunstcollectie die deels is opgeslagen. Het Museum voor Achterhoekse Schilderkunst (MAS) in Vorden wil de collectie schenken aan het Stadsmuseum. Dit is een mooie kans en belangrijk in het kader van ons erfgoed. Daarnaast wil Zutphen 44 kunstwerken van de Doetinchemse schilder Frans Storm aan ons schenken. Allereerst is expertise nodig om deze werken te beoordelen waarna bepaald kan worden wat ermee te doen. Voor de werken die waardevol zijn voor onze gemeente is plek nodig. In eerste instantie om ze klimatologisch juist op te slaan, om vervolgens te bepalen wat de beste manier is om ze tot hun recht te laten komen. Zowel de Achterhoekse als de Doetinchemse schilders zijn belangrijk erfgoed.

ACTIEPUNT

Bijdragen aan de ontwikkeling van de binnenstad

De ontwikkeling van de binnenstad van Doetinchem is in volle gang. De ambitie om een economische toplocatie in het oosten van ons land te zijn, met in het hart een bruisende binnenstad is uitgesproken de coalitieagenda 2022-2026. Vanuit het beleidsveld cultuur geven we hier al mede vorm aan. Een volgende stap is om ook onze culturele partners hierbij te betrekken en gebruik te maken van de expertise die zij als cultuurprofessionals hebben. Een bruisende binnenstad heeft immers cultuur nodig. Ook de link met evenementen en erfgoed is voor deze opgave zeer belangrijk. De identiteit van Doetinchem komt naar voren in de ontwikkeling van de binnenstad en daar zijn beiden een belangrijk onderdeel in.

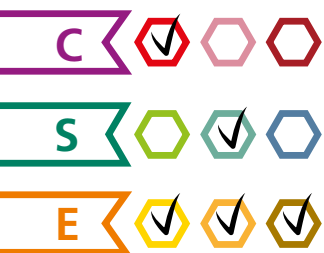

ACTIEPUNT

Blijven investeren in regionale samenwerking met (culturele) partners, ook op het gebied van domein overstijgend werken

Cultuur is niet alleen van groot belang voor Doetinchem, maar voor de hele Achterhoekse samenleving. Al jarenlang werken we als regio Achterhoek samen in het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek (CEPA). Het is noodzakelijk dat we als regio de culturele infrastructuur in de Achterhoek in stand houden én toekomstbestendig maken. Daarnaast hebben we de ambitie om een van de stedelijke regio's van het land te worden. Deze regio's (15) adviseren het ministerie over cultuurbeleid in brede zin. Uit een recent onderzoek is gebleken dat er in dit construct een aantal witte vlekken zijn ontstaan. De Achterhoek is er daar een van. Concreet betekent dit dat de specifieke behoeftes op het gebied van kunst en cultuur in een regio als de Achterhoek niet worden verwerkt in het landelijk cultuurbeleid. Daar moet verandering in komen. De inzet hiervoor plegen we als Doetinchem niet alleen, maar samen met de andere Achterhoekse gemeenten en culturele partners.

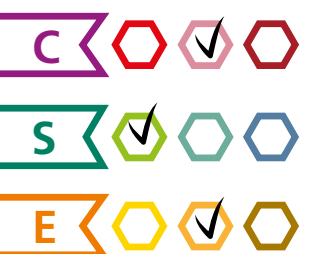
Middellange termijn acties

ACTIEPUNT

Creëren van broedplaatsen

Broedplaatsen zijn fysieke locaties, vaak gemeenschappelijke ruimtes of gebouwen, die zijn ontworpen om creatieve en culturele activiteiten te ondersteunen en te bevorderen. Ze dienen als centra voor artistieke en innovatieve expressie, waar kunstenaars, makers, ondernemers en gemeenschappen samenkomen om te werken, te creëren en ideeën uit te wisselen. In de gebiedsontwikkeling van Doetinchem is het van belang om de noodzaak van deze fysieke ruimte te realiseren en waar nodig is, te claimen.

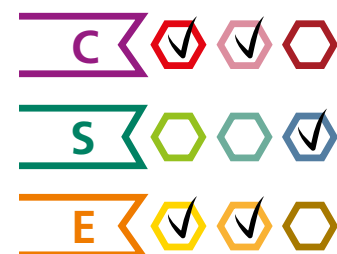

ACTIEPUNT

Investeren in kunst in de openbare en publieke ruimte

Beeldende kunst kan laten verwonderen en ons op een andere manier naar onszelf en onze omgeving laten kijken. Kunst in de openbare ruimte kan een toeristische trekpleister zijn voor dagjesmensen. Het project 'silo art tour' in de Achterhoek is daar een goed voorbeeld van. Maar ook de straat schilderingen in de binnenstad (in coronatijd) creëerden een verbondenheid onder bewoners en bezoekers. Kunst in de openbare ruimte is een breed begrip en geeft op een visuele manier woorden aan de identiteit van een stad, dorp of kern. In samenwerking met de diverse domeinen binnen de gemeente en onze culturele partners geven we op creatieve manier onze identiteit een gezicht. Dit kan door schilderingen, maar ook door community art waarbij bewoners in nauwe samenwerking met een kunstenaar de openbare ruimte mooier maken.

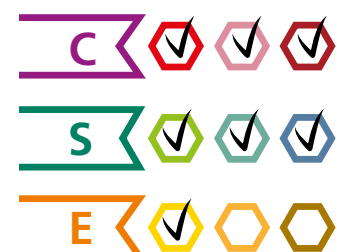
Daarnaast hebben we aandacht voor kunst in de publieke ruimte. Denk aan wisselende exposities in het stadhuis of het inrichten van een nieuwe aula in een schoolgebouw. Ook kan een jaarlijkse prijsvraag in het kader van kunst jong talent stimuleren Doetinchem een stukje mooier te maken en meer identiteit geven.

ACTIEPUNT

Innoveren en experimenteren in het culturele programma

Innoveren en experimenteren in culturele programma's kan de aantrekkingskracht van onze gemeente vergroten en nieuwe doelgroepen aanspreken. Innovatie is cruciaal om relevant te blijven en groei te stimuleren. Als hier geen ruimte voor is bestaat de kans dat we achteruitgaan. Belangrijk hierin is te beseffen dat innovatie een voortdurend proces is en dat het tijd en inspanning kost. Daarbij is het cruciaal om onze inwoners te betrekken bij onze ideeën en experimenten om ervoor te zorgen dat ze inclusief zijn en verschillende perspectieven omarmen. Op deze manier behouden en ontwikkelen we een veelzijdig (podium)aanbod voor zowel onze huidige als nieuwe inwoners.

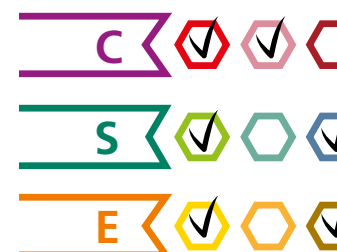

ACTIEPUNT

Podium van de stad versterken

Met het Podium van de Stad is een laagdrempelige culturele plek met een sterke verbinding met de stad, voor alle inwoners. Amphion wordt letterlijk de plek waar amateurkunstenaars een eigen plek krijgen in de programmering. Bovendien bieden we met het Podium van de Stad lokale jonge theatertalenten een plek en podium om hun talent verder te ontdekken samen met een mentor (hustheatermaker). Doel is om het theater van ons allemaal te laten zijn en vanuit professionele makers de culturele sector van de toekomst te faciliteren.

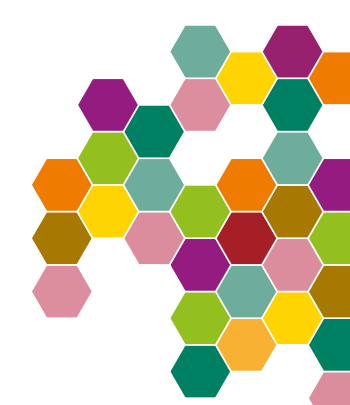
Lange termijn actie

ACTIEPUNT

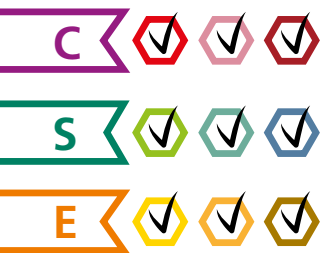
Investeren in ontbrekende voorzieningen en faciliteren van voldoende en toekomstbestendige cultuurlocaties

Bij de ambitie om te groeien naar 70.000 inwoners is het ook van belang dat er voldoende ruimte voor culturele voorzieningen wordt gereserveerd. Naast het op peil houden van onze culturele voorzieningen en het toegankelijker maken ervan is er, gezien de woonopgave, extra ruimte nodig voor culturele voorzieningen. Daarnaast is het van belang om te onderzoeken of en op welke manier onze huidige locaties toekomstbestendig zijn op het gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid. Ook op inhoudelijk vlak zien we verandering in de manier waarop we onze voorzieningen gebruiken. Multifunctioneel gebruik met bijvoorbeeld scholen en/of welzijnsorganisaties is een interessante manier van ruimtegebruik, maar zeker ook van inhoudelijke samenwerking.

Vervolg acties lange termijn

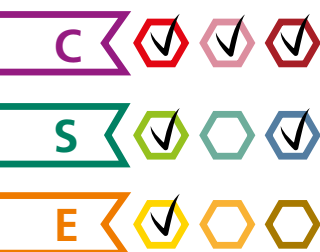
ACTIEPUNT:

Rol versterken in het verwerven van fondsen en landelijke/provinciale subsidies

Gemeenten spelen een belangrijke rol in de publieke financiering van cultuur. Er geldt voor hen geen wettelijke verplichting voor cultuureducatie en cultuurparticipatie. Zij maken eigen keuzes en afwegingen, waardoor de culturele infrastructuur per gemeente verschilt.¹ Dit gegeven maakt het aanbod van kunst en cultuur kwetsbaar. Binnen gemeentelijke organisaties is er vaak weinig budget en mankracht voor. Bij bezuinigingen is cultuur vaak als eerste slachtoffer.

De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) heeft de wens om te onderzoeken of het mogelijk is om vanuit de rijksoverheid aan gemeenten een bepaalde verplichting op te leggen voor het financieren van cultuur. Dat zou de continuïteit van kunst en cultuur borgen. Dit is een goede ontwikkeling voor kunst en cultuur in Doetinchem, maar toch is het belangrijk om ook zelf in te zetten op het verwerven van fondsen en provinciale/landelijke subsidies. Dit doen we als gemeente niet alleen, maar samen met onze culturele partners.

Tegelijkertijd laten we, in onze lobby richting rijk, de noodzaak zien van structurele middelen voor kunst en cultuur in onze regio. Uit het rapport 'Elke regio telt'² blijkt dat er in het rijksbeleid te weinig oog is voor de regio's. En ook het Fonds voor cultuurparticipatie ziet in de Achterhoek een witte vlek. Ook dit doen we niet alleen, maar met onze samenwerkingspartners en de gemeenten uit de hele Achterhoek.

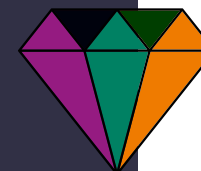
ACTIEPUNT

Samen met andere domeinen ontwikkelen van een dagattractie

Het aanbieden van een aantrekkelijke dagattractie is een uitstekende manier om het verblijf van bezoekers in Doetinchem te verlengen. Het is belangrijk om de dagattractie af te stemmen op de interesses en demografie van de bezoekers die we willen aantrekken. Een dagattractie omvat een breed scala aan activiteiten en ervaringen, en is bedoeld om bezoekers te inspireren een bezoek aan Doetinchem te brengen. Deze dagattractie wordt ontwikkeld vanuit een integrale blik en in nauwe samenwerking met alle domeinen binnen de gemeente.

1. <https://www.lkca.nl/faq/kerntaken-overheid/>

2. https://www.rli.nl/sites/default/files/rli_elke_regio_telt_nieuw_hr_def.pdf

Acties en investeringen

In 2024 investeren we concreet in onderstaande acties.

Actie	Kosten in 2024
Cultuurmakelaar inzetten voor de ondersteuning van amateurkunst.	€80.000
Inzet van een talentmakelaar	€50.000
Cultuureducatie als doorlopende leerlijn richting VO en MBO	€50.000
Doorontwikkelen van de bibliotheek naar een kennisinstituut voor taal, geletterdheid en participatie	€80.000
Samenwerking tussen cultuur en zorg en welzijn nog meer verstevigen	€50.000
Creatieve veld betrekken bij gebiedsontwikkeling	PM
Investeren in exposities in de publieke ruimte	€20.000
Bijdragen aan de ontwikkeling van de binnenstad	PM
Blijven investeren in regionale samenwerking met (culturele) partners, ook op het gebied van domein overstijgend werken	€20.000
Totaal	€350.000

De acties die in 2024 starten zijn niet allemaal eenmalig. Idealiter zetten we een groot deel structureel voort. Daarnaast staat hieronder een overzicht van alle acties voor de middellange en lange termijn. Deze werken we in 2024, samen met het culturele veld, concreet uit op zowel inhoud als financiën. Door onze oogharen heen bezien we dat de benodigde, structurele, investering in kunst en cultuur rond de €700.000 per jaar ligt.

Acties voor de middellange en lange termijn	
Creëren van broedplaatsen	Middellang
Investeren in kunst in de openbare en publieke ruimte, met name in binnenstad	Middellang
Innoveren en experimenteren in het culturele programma	Middellang
Podium van de stad versterken	Middellang
Investeren in ontbrekende voorzieningen en faciliteren van voldoende en toekomstbestendige cultuurlocaties met als doel veelzijdig (podium)aanbod te ontwikkelen	Lang
Rol versterken in het verwerven van fondsen en landelijke/provinciale subsidies	Lang
Samen met andere domeinen ontwikkelen van een dagattractie	Lang

	Cultureel			Sociaal / maatschappelijk			Economisch		
	Kunst en cultuur draagt bij aan....			Kunst en cultuur draagt bij aan....			Kunst en cultuur draagt bij aan....		
	een krachtige, artistieke samenleving	een innovatieve, creatieve stad, met regionale aantrekkingskracht	de ontwikkeling van een volgende (culturele) generatie van creatieve en innovatieve inwoners	ontmoeting, verbinding en een sterke sociale basis voor alle inwoners	de stimulans voor een leven lang leren	een inclusieve samenleving	positief vestigingsklimaat en aantrekkelijke leefomgeving	een bruisende binnenstad met economische kracht	innovatief ondernemerschap en probleemoplossend vermogen
Ontwikkelpunten									
Ruimte maken voor innovatie en artistiek experiment	X	X		X					X
Werken aan de artistieke reputatie van Doetinchem		X				X	X	X	
Bieden van breed aanbod cultuureducatie met oog voor talent en gelijke kansen	X		X	X	X	X			X
(rol in) Regionale samenwerking versterken		X					X		
Investeren in sociaal welzijn met kunst en cultuur	X			X	X	X			X
Uitbreiden van cultureel aanbod; stimuleren en faciliteren van (amateur)kunstenaars	X	X			X	X	X		
Culturele veld betrekken bij gebiedsontwikkeling		X		X			X	X	X
Acties									
Cultuurmakelaar inzetten voor de ondersteuning van amateurkunst.	X		X	X	X	X	X		
Inzet van een talentmakelaar	X		X		X		X		
Cultuureducatie als doorlopende leerlijn richting VO en MBO			X	X		X			X
Doorontwikkelen van de bibliotheek naar een kennisinstituut voor taal, geletterdheid en participatie	X			X	X	X			
Samenwerking tussen cultuur en zorg en welzijn nog meer verstevigen	X			X		X			X
Creatieve veld betrekken bij gebiedsontwikkeling		X		X			X	X	X
Investeren in exposities in de publieke ruimte	X	X					X	X	
Bijdragen aan de ontwikkeling van de binnenstad		X		X		X	X	X	
Blijven investeren in regionale samenwerking met (culturele) partners, ook op het gebied van domein overstijgend werken	X	X	X	X		X	X		
Creëren van broedplaatsen	X				X		X	X	X
Investeren in kunst in de openbare en publieke ruimte, met name in binnenstad		X		X				X	
Innoveren en experimenteren in het culturele programma	X	X				X	X	X	
Podium van de stad versterken	X	X	X	X	X	X	X		
Investeren in ontbrekende voorzieningen en faciliteren van voldoende en toekomstbestendige cultuurlocaties met als doel veelzijdig (podium)aanbod te ontwikkelen	X	X		X		X	X		X
Rol versterken in het verwerven van fondsen en landelijke/provinciale subsidies	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Samen met andere domeinen ontwikkelen van een dagattractie		X						X	

Cultuurvisie Doetinchem 2024-2036

